

IN HET BOS

de vlinderspreekbeurt

Als Tamara op school hoort dat ze een spreekbeurt moet houden, raakt ze bijna in paniek. Tim moet een week eerder, maar die vindt het helemaal geen probleem: hij gaat praten over skaten. Als Tamara vraagt wat hij dan gaat zeggen, pakt hij zijn skateboard onder zijn arm en vertelt een kwartier vol. Tamara niet, ze weet niet waarover ze zal praten en haar keel zit dicht als ze eraan denkt. Papa besluit haar te helpen. Hij wil samen met haar een powerpointpresentatie maken, dan is het gemakkelijker. Nu zoeken ze nog een idee. Misschien lukt het op Ameland? Als ze met Opa Sippelaar in het bos in Nes lopen, spotten ze op een open plek waar de zon lekker warm schijnt dwarrelende, prachtige vlinders. Papa zet ze op de film, hij schat dat het tussen de 15 en 20 vlinders zijn. Opa denkt dat het Aurelia's zijn, gehakkelde Aurelia's. En als Papa het filmpje inzoomt, blijkt dat hij gelijk heeft. Tamara vindt ze zo mooi, ze trekt opa aan zijn arm: "Denk je dat ik over vlinders een spreekbeurt zou kunnen houden?".

Opa klimt op zolder.

Terug in opa's huisje klimt hij op zolder. Zijn ogen glinsteren. Hij haalt een aantal oeroude kistjes op, met aan de voorkant een glasplaat. In die kistjes zitten talloze vlinders opgeprikt met spelden. Opa heeft ze zorgvuldig bewaard. "Toen ik nog een jongetje was, ben ik al begonnen met het verzamelen van vlindersoorten. Ik had een vlindernetje en fietste daarmee over het eiland. Ik had een vlinderencyclopedie gekregen van mijn vader uit een ver land. Die vlinders kon ik hier natuurlijk niet vinden, maar ik vond wel anderen. Het was mijn hobby om ze op te prikken en te bewaren. Mijn vader heeft de kistjes met glas ervoor voor me gemaakt. Nu heb ik er een beetje spijt van, het is natuurlijk zielig voor die vlinders. Maar ik ken wel alle dagvlindersoorten op Ameland. Deze is zelfs uitgestorven: hij heet de Zilveren Maan. Toen ik jong was, vloog hij hier nog rond en heb ik hem gevangen. Hij komt nog wel voor op Terschelling".

Schetsboeken vol tekeningen.

Behalve de kistjes heeft opa nog meer bewaard: schetsboeken vol tekeningen. "Ik kan wel merken, dat je echt dol was op vlinders," lacht Tamara. Papa filmt een bladzijde waarop opa getekend heeft hoe eitjes van een vlinder onderaan het blad van een brandnetel hangen. Even verderop tekende hij de piepkleine rupsjes, die door het eten van het brandnetelblad steeds groter worden en zich toen ze echt groot en dik waren, inkapselden in een pop. "Ik moest wel acht tot tien dagen of soms nog langer wachten tot de vlinders uit de pop kwamen. Dat duurt lang als je een kleine jongen bent. Kijk, de vlinder, die eruit kwam was een "Kleine Vos", grappige naam voor een vlinder". Dat hij ook nu nog vlinders kan tekenen, bewijst opa meteen. Voor alle kinderen in de klas (19 zijn het er volgens Tamara) schetst hij met een potlood een vlinder, steeds een andere. Papa filmt hoe hij tekent. Dan maakt hij de lijnen dik met Oost-Indische inkt. Dat kunnen papa en Tamara ook wel. Tot slot zetten ze de namen van de vlinders erop. De rupsen van de Dagpauwoog, Atalanta, De Kleine Vos en de Aurelia worden allemaal groot en dik van de brandnetel, dus daarvan tekende opa het blad erbij. "Ik hou niet van brandnetels, maar als vlinders ze nodig hebben om

eitjes op te leggen, omdat de rupsen van de vlinders juist van dit blad eten, dan wil ik er wel wat van houden in de tuin”, vertelt papa. Opa zegt: “Rupsen van vlinders zijn vaak heel kieskeurig, ze eten bladeren van één plant. Als die plant het niet zo goed meer doet op een grondsoort kan de vlinder uitsterven. De rups van de Argusvlinder bijvoorbeeld houdt van kropaar, een grassoort. Die groeit trouwens nog veel in Nederland, vooral in de berm, maar omdat ze van netjes houden, maaien de mensen ze af op het moment dat er rupsen in zitten. Daar denken ze niet bij na. Ongelukkigerwijs zijn er daardoor nu veel minder Argusvlinders”.

“Ik wil geen computers in mijn huis” zegt opa.

Intussen zoekt papa foto's van de vlinders op zijn laptop, om bij de tekeningen te plaatsen, zodat de kinderen de goede kleuren kunnen kiezen. Hij vraagt opa of wasco het best is om ze in te kleuren? Maar opa is opeens wantrouwig. “Wat is dat eigenlijk voor een ding waar je op typt, toch geen computer? Die wil ik beslist niet in huis hebben”. “Nee hoor”, lacht papa vriendelijk, “dit is een laptop”. Gelukkig, dan is opa weer gerust gesteld.

Wat is eigenlijk het verschil tussen dag- en nachtvlinders?

Op die vraag van opa zegt Tamara: “Dat is een gemakkelijke vraag: een dagvlinder vliegt natuurlijk overdag en een nachtvlinder 's nachts”. “Goed antwoord”, zegt opa, “maar het klopt niet helemaal. Er zijn wel nachtvlinders, die ook overdag vliegen. Je kunt het zien aan de manier waarop ze hun vleugels vouwen en aan het knopje op hun voelspriet. Bij dagvlinders zit op het eind van de voelspriet altijd in een knopje en staan de vleugels meestal omhoog als de vlinder uitrust. Bij nachtvlinders zie je op de voelspriet nooit een knopje en ze vouwen de vleugels meestal plat over hun rug als ze rusten”.

Wat eten de vlinders zelf eigenlijk?

Vlinders eten nectar van bloemen, vertelt opa. Hij tekent een lange roltong, waarmee de vlinders nectar opzuigen. Ze vliegen vaak naar gele en blauwe bloemen. Sommige vlinders, zoals de Atalanta en de Dagpauwoog houden ook van rottend fruit: appels of pruimen.

Hoe het afliep met de spreekbeurt.

Een week na Tim was Tamara's spreekbeurt aan de beurt op school. Tim had het heel goed gedaan, hij kreeg een acht. Tamara had goed geoefend met papa, die haar, de usbstick en de tekeningen met de wasco naar school bracht. Samen keken ze nog even of het werkelijk goed ging als de usb-stick was aangesloten. Daarna konden haar klasgenootjes binnenkomen.

's Avonds belde Tamara met tante Trijn. Die ging met haar tablet naar opa Sippelaar, zodat Tamara hem kon vertellen dat ze een negen had. Ze had foto's gemaakt van de kinderen, die op de grond lagen te kleuren. Prachtig vond opa het. Toen tante Trijn weer naar huis ging, vroeg hij nog even: “Dat ding, waarmee ik met Tamara kan praten, wat is dat?” “Dat heet een tablet” vertelde tante Trijn. Opa zuchtte opgelucht: “Gelukkig, geen computer!”.